

PROPOSTA D'APROVACIÓ DE LA MOCIÓ A FAVOR DE LA DIVERSITAT DE GÈNERE I PER LA IGUALTAT DE DRETS DE LES PERSONES TRANS.

(Expedient A120.1 0008-2021)

Vista la moció presentada al registre en data 17 de març de 2021 i amb número de registre d'entrada 1989, pel Grup Municipal "Guanyarem" on demana s'inclogui en l'ordre del dia del Ple municipal de l'Ajuntament, previst pel proper dimarts 30 de març de 2021, la qual es transcriu literalment:

"Les persones trans segueixen vivint importants discriminacions i violències estructurals que, a més, s'han vist agreujades per la crisi de la COVID-19. Tot i els avenços socials dels darrers anys, persisteixen moltes desigualtats sistèmiques que afecten situacions vitals i quotidianes com accedir a un habitatge, continuar amb els estudis, buscar un lloc de feina, rebre una assistència socio sanitària no patologitzant o viure sense violències i agressions transfòbiques.

Legalment, el fet trans encara es considera una malaltia i no una manifestació més de la diversitat. A escala estatal, la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones, estableix per primera vegada dos requisits obligatoris perquè les persones trans puguin tramitar el canvi de nom i sexe en la seva documentació: un diagnòstic de disfòria de gènere i dos anys de tractament hormonal. Aquesta llei va ser un punt d'inflexió per dues raons contradictòries: suposava un gran avenç perquè acabava amb l'exigència de la cirurgia genital, però alhora, una important derrota perquè instaura oficialment que el reconeixement de les persones trans implica catalogar-les com a persones amb un trastorn mental. A més, aquesta llei no aborda cap mesura per reduir les greus discriminacions en altres àmbits, i deixa fora menors i persones migrades.

El moviment trans porta més d'una dècada denunciant la violència d'una llei patologitzant que condemna durant anys a les persones trans a fer tractaments psiquiàtrics per modificar el seu DNI i accedir als drets a la ciutadania. Es reclama que la declaració d'una persona que desitgi aquest canvi de nom seria suficient, que les persones trans no hagin de passar per un procés d'avaluació i que es reconegui la seva capacitat per a decidir lliurement el seu nom i la seva identitat de gènere. És el que ha estat denominat autodeterminació de gènere en diferents acords internacionals de drets humans.

Des del 2007, els Principis de Yogyakarta, sobre l'aplicació de la legislació internacional dels Drets Humans amb relació a l'orientació sexual i la identitat de gènere, insten els estats a adoptar les mesures necessàries per respectar legalment el dret a determinar la identitat de gènere. També, l'informe de la Comissió Europea, publicat el juny del 2020, sobre els procediments legals de reconeixement de gènere a la Unió Europea, conclou que l'autodeterminació de gènere és essencial per millorar el reconeixement de les persones trans, per a preservar la dignitat i el respecte als drets humans.

En aquesta línia, en els darrers anys, s'han aprovat legislacions autonòmiques (LGTBI i/o específiques trans) que estableixen l'autodeterminació del nom i la identitat de gènere. Però, aquestes lleis tenen les limitacions pròpies de les competències autonòmiques. Tot i que faciliten la modificació del nom en els documents administratius dependents de l'administració autonòmica, no permeten la rectificació en els documents estatals, molt especialment el DNI. Aquesta situació vulnera els drets de les persones trans, i genera desprotecció i discriminacions, a banda d'importants desigualtats territorials. Al mateix temps, posa de manifest l'insuficient i obsolet marc legislatiu espanyol pel que fa als drets de les persones trans. Es fa evident la urgència de legislar a escala estatal, segons marquen els estàndards europeus de drets humans, per abordar la discriminació i garantir la igualtat, posant èmfasi en la despatologització i en l'autodeterminació, com a eina per reconèixer a les persones trans com a subjectes de drets.

A Catalunya, la Llei 11/2014, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i

intersexuals i per a erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, recull moltes de les reivindicacions històriques dels moviments socials catalans d'alliberament sexual i de gènere. Però, com reclamen diferents entitats i col·lectius LGTBI del teixit associatiu català, la implantació real de la Llei 11/2014 per a garantir els drets LGBTI i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia dista molt de ser una realitat. Una llei que gairebé no compta amb recursos destinats al seu desplegament territorial, la qual cosa fa que siguin els municipis els que amb recursos propis estiguin desenvolupant polítiques LGTBI. De fet, davant la manca de dotació pressupostària per part de la Direcció General d'Igualtat de la Generalitat de Catalunya, en la major part dels territoris, les polítiques LGTBI s'estan desenvolupant amb els recursos tècnics i econòmics de les polítiques d'igualtat de gènere.

En l'àmbit de la salut, la llei (article 16) inclou mesures relatives al dret d'accés a la salut sense discriminació, i inclou apartats sobre l'atenció sanitària a persones trans des d'una perspectiva no patologitzant. La Instrucció 14/2017 del CatSalut, referent a la implantació del model d'atenció a les persones trans, estableix que s'hauran de desplegar unitats de trànsit de referència territorial. Tanmateix, aquest desplegament no s'ha fet encara efectiu i en la pràctica, a Catalunya, existeixen importants desigualtats territorials pel que fa a l'accés a la salut de les persones trans. Aquest model no patologitzant i respectuós amb la diversitat de gènere i el fet trans només existeix a Barcelona a través de la Unitat Trànsit. La resta de territoris han de redirigir l'atenció a aquesta unitat de referència. Però, hi ha qui no es pot permetre viatjar a Barcelona periòdicament per motius econòmics. A més, com des de tot Catalunya es redirigeix a la Unitat Trànsit de Barcelona, i més recentment a la de Lleida, la llista d'espera per accedir-hi és molt llarga. Calen urgentment polítiques i recursos per acabar amb aquesta discriminació territorial i fer efectiu un veritable desplegament del model d'atenció sanitària a persones trans arreu del territori.

Pel que fa a l'àmbit laboral, article 21, dedicat a les mesures i actuacions en matèria d'ocupació, recull l'obligatorietat del Departament d'Afers Socials, Treball i Família de desplegar estratègies per la inserció laboral de les persones trans i mesures adreçades a evitar qualsevol tipus de discriminació laboral. Les persones trans són uns dels col·lectius amb més dificultats d'accés i permanència al mercat de treball, i dins d'aquest col·lectiu les dones trans estan encara més exposades a la discriminació. És una urgència i una obligació que la Generalitat, en coordinació amb el Servei d'Ocupació de Catalunya, desenvolupar programes d'inserció sociolaboral per a persones trans que contribueixin a la reducció de les dificultats afegides del col·lectiu a l'àmbit laboral. En la mateixa línia, s'han de destinar recursos econòmics als municipis per adaptar i millorar els serveis locals d'inserció laboral.

Els àmbits de la salut i ocupació són els més urgents, però cal dotar de recursos la Llei 11/2014 per fer efectiva la seva implantació en matèria de drets trans en la resta de sectors d'intervenció. S'han de desenvolupar polítiques per aconseguir la plena igualtat social de les persones trans en l'àmbit de l'habitatge, de l'educació, de l'oci i l'esport, de la cultura i els mitjans de comunicació, de la formació i sensibilització de professionals, de l'atenció des de serveis socials, del reconeixement de la diversitat i, particularment, en l'àmbit de la prevenció i l'atenció a les violències. Es tracta de convertir la igualtat formalment ja reconeguda a la llei catalana en favor de les persones trans en igualtat real i efectiva.

Per tot el que s'ha exposat, el Grup Municipal de Guanyarem Santa Cristina des del carrer a l'Ajuntament de Santa Cristina d'Aro proposa al Ple els següents:

ACORDS:

PRIMER.- Instar el Govern espanyol i al Ministeri d'Igualtat a iniciar el tràmit i aprovar en aquesta legislatura un marc legal en matèria de drets trans que garanteixi la plena igualtat, fonamentat en la despatologització, en el reconeixement de la diversitat de gènere, en l'autodeterminació de la identitat de gènere i en l'abordatge integral de polítiques per intervenir en les desigualtats estructurals que viuen les persones trans.

SEGON.- Instar el Govern de la Generalitat de Catalunya a dotar la Llei 11/2014 dels recursos necessaris per a la seva implementació en matèria de drets trans amb el desenvolupament de polítiques efectives per abordar la discriminació de les persones trans en els diferents sectors d'intervenció, com ara; l'educació, la cultura, el lleure i l'esport, els mitjans de comunicació, la salut, l'ocupació, la formació i sensibilització de professionals, l'atenció des dels serveis socials i el reconeixement de la diversitat familiar.

TERCER.- Instar al Govern de la Generalitat de Catalunya i al Departament de Salut, tal com recull la Llei 11/2014 i la Instrucció 14/2017 del CatSalut, a implementar el model d'atenció a les persones trans desplegant unitats de trànsit de referència territorial i acabar amb les desigualtats territorials pel que fa a l'accés a la salut de les persones trans.

QUART.- Instar el Govern de la Generalitat de Catalunya i al Departament de Treball, Afers Socials i Família, tal com obliga l'article 21 de la llei 11/2014, a desplegar estratègies per la inserció laboral de les persones trans i mesures adreçades a evitar qualsevol tipus de discriminació laboral. La Generalitat, en coordinació amb el Servei d'Ocupació de Catalunya, ha de desenvolupar programes d'inserció sociolaboral per a persones trans que contribueixin a la reducció de les dificultats afegides del col·lectiu a l'àmbit laboral. En la mateixa línia, s'han de destinar recursos econòmics als municipis per adaptar i millorar els serveis locals d'inserció laboral.

CINQUÈ.- Instar el Govern de la Generalitat de Catalunya, i als departaments competents en la matèria, a dotar de recursos als municipis perquè, a través dels SAI (Servei d'atenció integral a persones LGTBI) locals i comarcals, els ens locals puguin garantir, a les persones trans que pateixen o es troben en risc de patir qualsevol tipus de violència o discriminació, el dret a rebre de manera immediata una protecció integral, real i efectiva.

SISÈ.- Donar trasllat d'aquests acords a tots els grups del Congrés dels Diputats, al Ministeri d'Igualtat, al Govern de la Generalitat, al Departament de Salut i al Departament d'Afers Socials, Treball i Família de la Generalitat de Catalunya, a tots els Grups del Parlament de Catalunya, a la Plataforma Trans Estatal, a l'Observatori contra l'Homofòbia, les entitats membres del Consell Nacional LGTBI, la Xarxa de Municipis LGTBI de Catalunya i a la Federació Estatal de Lesbianes, Gais, Trans i Bisexuals (FELGTB).”

Moció aprovada per unanimitat